

1. Gebruik kinderopvangtoeslag

In het eerste kwartaal van 2023 gingen gemiddeld 894.000 kinderen met kinderopvangtoeslag naar de opvang. Ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar is dit een toename van 25.000 kinderen (2,9%). Uitgesplitst per opvangvorm gingen er 384.000 kinderen naar de dagopvang, 442.000 kinderen naar de buitenschoolse opvang en 89.000 kinderen naar de gastouderopvang. De groei ten opzichte van het eerste kwartaal van 2022 komt door een toename in het gebruik van dagopvang en BSO. Het gebruik van gastouderopvang is t.o.v. het eerste kwartaal van 2022 juist met ruim 6% gedaald. Dit past in de dalende trend die al een aantal jaar zichtbaar is.

Ten opzichte van het laatste kwartaal van 2022 is het aantal kinderen dat naar de dagopvang of de buitenschoolse opvang gestegen. Het aantal kinderen dat gebruik maakt van gastouderopvang, is stabiel gebleven ten opzichte van het laatste kwartaal van 2022. In totaal is het aantal kinderen dat gebruik maakt van kinderopvang met 4.000 toegenomen ten opzichte van het laatste kwartaal van 2022.

Het gebruik van alle opvangvormen is gestegen. Het gemiddelde aantal uren opvang per kind per maand is gestegen, zowel ten opzichte van het eerste (+1,3 uur) als laatste kwartaal (0,4 uur) van 2022.

Tabel 1: Gemiddelde aantallen met kinderopvangtoeslag								
	2018	2019	2020	2021	Geheel 2022	Kw.1 2022	Kw.4 2022	Kw. 1 2023
Aantal kinderen (x 1.000)								
Totaal	785	818	825	832	879	869	890	894
Kinderdagcentra	328	341	344	356	376	373	380	384
Buitenschoolse opvang	366	390	399	400	431	422	440	442
Gastouderopvang 0- t/m 3-jarigen	65	64	60	58	58	59	57	57
Gastouderopvang 4- t/m 11-jarigen	50	47	42	38	34	36	32	32
Uren per kind per maand								
Totaal	58,1	59,2	61,2	64,0	64,5	64,0	64,9	65,3
Kinderdagcentra	79,3	81,6	84,8	88,2	89,4	88,6	89,8	90,2
Buitenschoolse opvang	37,1	37,9	39,2	41,0	41,2	40,7	41,7	41,8
Gastouderopvang 0- t/m 3-jarigen	65,0	65,5	66,6	68,8	69,9	69,4	70,6	71,6
Gastouderopvang 4- t/m 11-jarigen	37,0	36,4	37,2	38,4	37,4	37,1	37,6	38,3

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld april 2023, bewerking Ministerie van SZW

2. Netto arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen

De netto arbeidsparticipatie van vrouwen en mannen is weergegeven in tabellen 2 (vrouwen) en 3 (mannen). De netto arbeidsparticipatie van alle vrouwen tussen de 15 en 75 bedroeg in het eerste kwartaal 68,6%. Die van mannen bedroeg 76,7%.¹

¹ Bron CBS: de niet-seizoensgecorrigeerde netto arbeidsparticipatie.

Tabel 2. Netto arbeidsparticipatie vrouwen en moeders met jonge kinderen (in %)²										
	2018	2019	2020	2021	Kw.1 2022	Kw.2 2022	Kw.3 2022	Kw.4 2022	2022	Kw.1 2023
Vrouwen 15-74	63,2	64,4	64,2	66,5	67,5	68,1	68,2	68,6	68,1	68,6
Vrouwen 25-34	82,2	83,3	83,6	84,2	85,7	84,8	84,6	84,7	84,9	84,8
Vrouwen 35-44	79,8	80,7	80,4	79,9	80,4	82,1	82,5	84,3	82,3	83,5
Moeders (lid van ouderpaar)	79,0	80,4	80,5	81,4	81,9	82,4	83,0	83,2	82,6	82,9
Alleenstaande moeders	65,9	66,2	68,5	71,5	71,4	68,5	69,5	72,4	70,5	71,9
Moeders met jonge kinderen (0-11)	77,8	79,4	80,1	79,7	80,4	80,9	81,8	82,7	81,5	82,3

Bron: CBS

De arbeidsparticipatie van vrouwen is, ten opzichte van het eerste kwartaal van 2022, met 1,1 procentpunt gestegen en komt hierdoor uit op 68,6%. Wel is er een daling van de arbeidsparticipatie onder vrouwen van 25 t/m 34 ten opzichte van dezelfde periode in 2022. In Q1 van 2023 is het percentage gedaald naar 84,8% (-0,9 procentpunt). Desalniettemin is de arbeidsparticipatie onder deze groep vrouwen nog steeds het hoogst.

In verband met een herontwerp van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) in 2021 zijn de cijfers vanaf dat moment niet zonder meer vergelijkbaar met de voorgaande verslagperiodes.

Tabel 3. Netto arbeidsparticipatie mannen en vaders met jonge kinderen (in %)²										
	2018	2019	2020	2021	Kw.1 2022	Kw.2 2022	Kw.3 2022	Kw.4 2022	2022	Kw.1 2023
Mannen 15-74	72,5	73,2	72,5	74,3	75,4	76,4	76,5	76,8	76,3	76,7
Mannen 25-34	88,5	88,0	88,2	89,9	89,6	90,4	89,9	89,6	89,9	89,3
Mannen 35-44	90,3	90,9	89,6	91,4	91,8	91,7	91,9	92,0	91,9	92,1
Vaders (lid van ouderpaar)	91,7	92,1	91,7	91,8	92,2	92,7	92,8	92,7	92,6	93,3
Alleenstaande vaders	76,6	80,4	79,8	83,5	84,9	90,7	82,3	80,1	84,4	81,1
Vaders met jonge kinderen (0-11)	94,0	94,2	93,9	94,4	94,2	94,2	94,6	94,1	94,3	94,7

De netto arbeidsparticipatie van mannen tussen de 15 en 75 is, in vergelijking met hetzelfde kwartaal in 2022, gestegen met 1,3 procentpunt. Onder de subgroepen zien we twee groepen onder wie de arbeidsparticipatie, ten opzichte van Q1 2022, is gedaald. Dit zijn de mannen 25-34 (-0,3 procentpunt) en de alleenstaande vaders (-3,8 procentpunt). De daling van laatstgenoemde groep is flink. Wel valt het hierbij op dat de arbeidsparticipatie onder deze groep erg fluctueert, zowel in vergelijking met voorgaande jaren als kwartalen. Een andere belangrijke annotatie voor deze groep is dat deze groep relatief klein is. Hierdoor vallen fluctuaties procentueel sneller groot uit. De arbeidsparticipatie van vaders met jonge kinderen is het hoogst (94,7%).

Tabel 4. Ontwikkeling in gewerkte uren van vrouwen en mannen en ouders met jonge kinderen (gemiddelde binnen de groep met een baan van meer dan 1 uur, jaarcijfers)²										
	2018	2019	2020	2021	Kw. 1 2022	Kw. 2 2022	Kw.3 2022	Kw.4 2022	2022	Kw.1 2023
Vrouwen 15-74	26,1	26,3	26,2	27,4	27,7	27,8	28,1	28,0	27,9	27,8
Moeders met jonge kinderen (0-11 jaar)	26,6	26,8	26,9	27,5	28,0	27,8	28,3	28,1	28,1	28,1
Mannen 15-74				36,3	36,1	36,1	36,3	35,9	36,1	36,0
Vaders met jonge kinderen (0-11 jaar)				40,4	40,0	40,2	40,2	39,9	40,1	40,1

² Bron CBS: de niet-seizoensgecorrigeerde netto arbeidsparticipatie.

Bron: CBS

Tabel 4 toont het aantal gewerkte uren per week van vrouwen, mannen en ouders met jonge kinderen. In het eerste kwartaal van 2023 werkten vrouwen gemiddeld 27,8 uur en mannen 36,0. Moeders met jonge kinderen werkten iets meer dan de gehele groep vrouwen gemiddeld, namelijk 28,1 uur. Net als bij de vrouwen, werken vaders met jonge kinderen gemiddeld meer dan de gehele groep mannen. In het eerste kwartaal was dit 40,1 uur, 11 procent meer dan het gemiddelde voor mannen in het algemeen. De gemiddeldes voor alle groepen zijn stabiel gebleven, zowel t.o.v. van het vorige kwartaal als dezelfde periode in 2022.

3. De ontwikkeling van de gemiddelde uurprijs

Tabel 5: ontwikkeling gemiddelde uurprijs (in €)							
	2018	2019	2020	2021	2022	Kw. 4 2022	Kw 1. 2023
Gemiddelde uurprijzen voor maximering							
Dagopvang	7,46	8,12	8,42	8,72	8,86	8,90	9,33
Buitenschoolse opvang	7,22	7,40	7,64	7,85	7,95	7,99	8,32
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,99	6,23	6,40	6,57	6,61	6,65	6,85
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	6,02	6,29	6,45	6,63	6,67	6,73	6,92
Maximum uurprijzen							
Dagopvang	7,45	8,02	8,17	8,46	8,50	8,50	9,12
Buitenschoolse opvang	6,95	6,89	7,02	7,27	7,31	7,31	7,85
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,91	6,15	6,27	6,49	6,52	6,52	6,85
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,91	6,15	6,27	6,49	6,52	6,52	6,85
Relatief verschil gemiddelde t.o.v. maximum uurprijzen							
Dagopvang	0,1%	1,3%	3,1%	3,1%	4,2%	4,7%	2,3%
Buitenschoolse opvang	3,9%	7,4%	8,8%	8,0%	8,7%	9,2%	5,9%
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	1,4%	1,3%	2,0%	1,3%	1,3%	1,9%	0,0%
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	1,8%	2,3%	2,9%	2,1%	2,3%	3,3%	1,1%

Bron: Toeslagen, cijferbeeld april 2023, bewerking SZW

Tabel 5 laat de ontwikkeling van de tarieven in de kinderopvang zien. De tabel laat ook het verschil zien tussen de gemiddelde tarieven van de verschillende opvangsoorten en de maximum uurprijs. De cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan Toeslagen doorgeven. Er zijn enkele kanttekeningen te plaatsen bij deze duiding. Het is onduidelijk in hoeverre de uurprijzen volledig aansluiten bij de uurprijs die een kinderopvangorganisatie vraagt. Dit komt doordat niet alle ouders tijdig een wijziging van het uurtarief doorgeven. Ook sluit het tarief dat ouders doorgeven soms niet volledig aan bij het tarief dat een kinderopvangorganisatie vraagt. Dit komt bijvoorbeeld doordat ouders een tariefstijging boven de maximum uurtarief niet altijd doorgeven aan Toeslagen. Ouders blijven dan bijvoorbeeld de maximum uurprijs doorgeven aan Toeslagen, terwijl ze een hoger tarief betalen aan de kinderopvangorganisatie.

De gemiddelde tarieven zijn in het eerste kwartaal van 2023 gestegen ten opzichte van het voorgaande kwartaal. In de dagopvang was het gemiddelde tarief € 9,33, een stijging van € 0,43 ten opzichte van het vorige kwartaal. Het nieuwe gemiddelde ligt 2,3% boven de maximum uurprijs. In de BSO is de gemiddelde uurprijs met € 0,33 gestegen naar € 8,32 en ligt daarmee 5,9% boven de maximum uurprijs. Omdat de tarieven minder sterk zijn gestegen dan de maximum uurprijs, is zowel voor de dagopvang als de BSO het verschil tussen de maximum uurprijs en de gemiddelde uurtarieven gedaald. Daarbij geldt de kanttekening dat het mogelijk is dat sommige kinderopvangorganisaties later in het jaar alsnog hun tarieven verhogen. Daarnaast kan het gemiddelde tarief in de loop van het jaar nog iets oplopen doordat sommige ouders de nieuwe tarieven later in het jaar alsnog doorgeven.

Voor de gastouderopvang is het gemiddelde tarief voor kinderen van 0 t/m 3 jaar gelijk aan de maximum uurprijs. Voor gastouderopvang van 4- tot 12-jarigen ligt het gemiddelde tarief 1,1% boven de maximum uurprijs. Ook bij de gastouderopvang is het verschil tussen de gemiddelde uurtarieven en de maximum uurprijs gedaald, omdat de tarieven minder sterk zijn gestegen dan de maximum uurprijs.

4. Aanbod kinderopvang

Tabel 6: aantal kinderopvang- en gastouderlocaties								
	Jan. 2019	Jan. 2020	Jan. 2021	Jan. 2022	Apr. 2022	Juli 2022	Okt. 2022	Jan 2023
Dagopvang	9.003	9.029	9.066	9.139	9.156	9.163	9.191	9.183
BSO	7.152	7.384	7.569	7.655	7.676	7.709	7.827	7.815
Gastouders	27.881	25.237	22.675	20.578	20.170	19.880	18.977	18.459

Bron: DUO rapportage Landelijk Register Kinderopvang. De peildatum is de eerste maandag van de maand.

Tot slot staat in tabel 6 het aantal locaties dat kinderopvang aanbiedt. Het aanbod van dagopvang is, in vergelijking met dezelfde periode in 2022 met 44 locaties gestegen. Ten opzichte van het vorige kwartaal is het aanbod wel licht gedaald (- 8 locaties). Voor het aanbod van BSO is hetzelfde patroon zichtbaar; een stijging in vergelijking met dezelfde periode in 2022 (+ 160 locaties) en een daling ten opzichte van het vorige kwartaal (-12). Het aantal gastouderlocaties is verder gedaald naar 18.459.

NB: Tijdens het commissiedebat over kinderopvang op 16 mei 2023 is toegezegd dat vanaf 2024 de kwartaalrapportages eenmaal per jaar zullen worden aangevuld met een uitsplitsing van de uurprijzen naar type organisatie (commercieel, niet-commercieel, private equity). Dit is nog niet meegenomen in deze kwartaalrapportage omdat hiertoe nog een aanvullend onderzoek moet worden uitgezet.